

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

36

**JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA**

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

VIERASKIELISEN KIRJALLISUUDEN
KUSTANNUSLIIKE
MOSKOVA

V. I. LENIN

36
OSA

1900—1923

ESIPUHE

NKP:n Keskuskomitean päätöksen mukaisesti Marxisin-leninismiin instituutti julkaisee lisäksi V. I. Leninin Teosten neljänteen painokseen viisi nidosta (osat 36—40). 36. osaan sisältyvät ne teokset, jotka oli julkaistu kolmannessa painoksessa, mutta jätettiin pois neljännestä painoksesta, sekä ne V. I. Leninin tuotteet, jotka on julkaistu Teosten neljännen painoksen ilmestyttyä; 37. osan muodostavat „Kirjeet omaisille”, 38. osan — „Filosofian vihkot”, 39. osan — „Imperialismi-vihkot” ja 40. osan — „Agraarikysymystä koskeva aineisto”. Tämän lisäksi V. I. Leninin Teosten neljännen painoksen tilaajia varten julkaistaan vielä kolme kirjaa, jotka sisältävät tärkeimpiä Lenin-kokoelmista valikoituja asiakirjoja.

V. I. Leninin Teosten neljännen painoksen 36. osa sisältää V. I. Leninin tuotteita vuosilta 1900—1923. Tässä osassa on huomattava sija V. I. Leninin kirjeillä, jotka liittyvät välittömästi Teosten 34. ja 35. osan sisältämiin kirjeisiin, sähköisiin ja kirjelappusiin. Vuosina 1900—1903 kirjoitetut V. I. Leninin kirjeet P. B. Axelrodille, G. V. Plehanoville, V. P. Noginille, S. I. Radtshenkolle, P. N. Lepehinskille ja P. A. Krasikoville, J. D. Stasovalle ynnä muille kuvastavat V. I. Leninin monitahoista toimintaa ensimmäisen yleisvenäläisen illegaalisen marxilaisen lehden, „Iskran”, ja aikakauslehti „Zarjan” perustamiseksi, valottavat sitä taistelua, jota V. I. Lenin kävi „legaalista marxilaisuutta” ja ekonomismia vastaan; vuosina 1903—1904 kirjoitetut kirjeet G. M. Krzhizhanovskille ja V. A. Noskoville, V. D. Bontsh-Brujevitshille, G. D. Leiteisenille ynnä muille kuvastavat taistelua, jota V. I. Lenin

kävi menshevikkien hajottavaa lahkolaistoimintaa vastaan VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen.

Kirjeenvaihto vuosilta 1905—1907 valaisee V. I. Leninin toimintaa puolueen III edustajakokouksen koollekutsumiseksi ja sen päätösten täytäntöönpanemiseksi.

Taantumusvuosilta peräisin olevat asiakirjat osoittavat, millaisia toimenpiteitä V. I. Lenin suoritti „Proletari” lehden julkaisemisen uudistamiseksi Genevessä ja pää-äänenkannattajan toiminnan parantamiseksi; ne valottavat taistelua, jota hän kävi avointa ja peiteltyä likvidaattoruutta sekä marxilaisen vallankumouspuolueen teoreettisten perusteiden vääristeleiseksi tehtyjä yrityksiä vastaan.

Eräät asiakirjat kuvastavat V. I. Leninin toimintaa Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa.

Ensimmäisen maailmansodan vuosina kirjoitetut lukuisat kirjeet V. A. Karpinskille, A. G. Shljapnikoville, A. M. Kollontaille ynnä muille koskevat puolueen pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratian” julkaisemisen uudistamista, internationalististen aineiden yhteenliittämistä sekä sosialishovinismin ja keskustaliikkeen paljastamista venäläisessä ja kansainvälisessä sosialidemokratiassa. Näissä kirjeissä on huomattava sija kysymyksellä internationalistien kansainvälisen konferenssin koollekutsumisesta Zimmerwaldiin ja Kienthaliin.

Huomattavan osan tähän nidokseen sisältyvistä asiakirjoista muodostavat valmistettavaa laatua olevat V. I. Leninin tuotteet — jäsennykset, konseptit, alustelmat, teesit. Niiden joukkoon kuuluvat: „Huhtikuun teesien alustava hahmotelma”, „Huhtikuun konferenssia käsittelevän selostuksen jäsenys”, „Ehdotus dekreetiksi kulutuskommuuneista. Alustavat teesit”, „Neuvostojen ylimääräisen, IV yleisvenäläisen edustajakokouksen puolueryhmälle pidetyn puheen jäsenys”, „Brestin rauhan ratifioinnista. Neuvostojen edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenys”, „Merkinnöt Valtionvalvonnan uudelleenjärjestämiskysymyksestä”, „Polyteknillisestä opetuksesta. Huomautuksia Nadezhda Konstantinovnan teeseihin”, „VKP(b):n X edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenys, aiheena luovutusvelvollisuuden korvaaminen verotuksella”, „Poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenys”, „Huomautuksia VKP:n historiasta”, „27. III. 1922 pidettävän puheen jäsen-

nys”, „Kominternin IV kongressissa pidetyn puheen jäsenys”, „Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pitämättä jääneen puheen konsepti” ynnä muut.

Tähän osaan sisältyy 59 sellaista V. I. Leninin tuotetta, jotka on otettu Teoksiin ensi kertaa (nämä asiakirjat on merkitty sisällysluettelossa tähdellä —*). Kolme G. V. Plehanoville kirjoitettua kirjettä — marraskuun 9 p:nä 1900, heinäkuun 13 p:nä 1901 ja joulukuun 1 p:nä 1902 — kuuluvat siihen kauteen, jolloin G. V. Plehanov oli „Iskran” toimituskunnan jäsen. Kirjeissä kiinnitetään huomiota siihen, että on torjuttava eräiden toimituskunnan jäsenten pyrkimykset heikentää „Iskran” taistelua opportunistia ja revisionismia vastaan, ja valaistaan kysymyksiä, jotka koskevat aineiston valmistamista lehden seuraavia numeroita varten.

K. H. Brantingille huhtikuun 19 p:nä 1901 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin kehottaa Ruotsin ja Suomen sosialidemokraatteja solmimaan entistä kiinteämmät yhteydet ryhtymällä avustamaan „Iskra” lehteä ja aikakauslehti „Zarjaa”. V. I. Lenin tähdentää siinä, miten tärkeää Venäjän kansalle ja varsinkin Venäjän työläisille olisi saada tutustua Suomen kansan poliittiseen asemaan ja sen taisteluun tsarismia vastaan.

Tässä osassa julkaistaan „Alkulause Nizhni Novgorodin työläisten oikeudessa pitämiin puheisiin”, joka on kirjoitettu ennen joulukuun 1 (14) päivää 1902. Englannin „Työväenedustuskomitean” sihteerille maaliskuun 23 ja toukokuun 20 p:nä 1905 kirjoittamissaan kirjeissä V. I. Lenin tiedottaa, millä tavalla käytetään ne rahat, jotka oli lähetetty „Verisunnuntaina” tammikuun 9 (22) p:nä 1905 kärsimään joutuneiden perheiden avustamiseksi.

L. A. Fotijevalle kesäkuun 1 tai 2 p:nä 1905 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin tiedottaa aikovansa pitää Pariisissa esitelmän aiheesta „Kolmas edustajakokous ja sen päätökset”. Artikkelin „Asiaintila puolueessa”, joka on kirjoitettu heinäkuussa 1911, Prahan puoluekonferenssiin valmistautumisen kaudella, on omistettu taistelulle sopuiliijoita ja heidän menshevikkiläis-trotskilaisia liittolaisiaan vastaan, jotka yrittivät estää konferenssin koollekutsumisen.

Kahdeksan V. I. Leninin kirjettä bolshevistisen „Pravda” lehden toimitukseen, joista viisi on kirjoitettu loka- ja marraskuussa 1912 ja kolme helmi- — huhtikuussa 1914,

antavat kuvan siitä, miten hän johti „Pravda” lehteä, joka kasvatti Venäjän vallankumouksellisten työläisten kokonaisen miespolven, „pravdistit”; kirjeissä on annettu paljon sijaa „Pravdan” toimituskunnan työtä koskeville kysymyksille IV Valtakunnanduuman vaalikampanjan yhteydessä.

Tähän osaan on otettu yhdeksän V. I. Leninin artikkeleita, jotka hän oli kirjoittanut vuosina 1912—1913 „Pravdaa” varten, mutta joita ei siihen aikaan julkaistu, ja 16 artikkeleita, jotka julkaistiin „Pravdassa” vuosina 1913—1914, osa ilman allekirjoitusta ja osa eri peitenimillä, ja jotka on uusien arkistoaineistojen perusteella todettu V. I. Leninin kirjoittamiksi.

Kirjoituksissaan „Amerikan vaalien jälkeen”, „Yletöntä ahkerointia” ja „Amerikassa” V. I. Lenin paljastaa, kuinka porvaripuolueet petkuttavat joukkoja, kuinka kyynillisesti ja likaisesti ne kaupustelevat „puoluekantaansa” vaalien aikana, saadakseen edullisia virkapaikkoja valtiokoneistossa. Hän osoittaa, että valtion ulkoisen puolustamisen varjolla amerikkalaiset miljardöörit puolustavat todellisuudessa kapitalististen monopolien etuja; hän selittää, että kaikkien maiden työläiset kannattavat rauhaa ja että imperialistiset sodat, joita käydään kapitalistien etujen hyväksi, vaativat äärettömän suuria uhreja.

Eräissä kirjoituksissaan V. I. Lenin valaisee Saksan työväenliikettä. Kirjoituksessa „Saksan sosialidemokratia ja asevarustelu” hän osoittaa, että kasvaa proletariaatin suutumus imperialisteja kohtaan, sitä vastaan että kansanjoukkoja ryövätään kapitalistien, sotatarvike- ja ase tehtailijoiden pikku ryhmän rikastumistarkoituksessa. Kirjoitus „Belgian lakon opetuksia” käsittelee Belgian proletariaatin yleislakkoa, joka puhkesi huhtikuussa 1913 ja jossa vaadittiin yleistä äänioikeutta. Kirjoituksissa „Korkeat elinkustannukset ja kapitalistien raskas elämä” sekä „Kapitalismi ja naisten työ” valaistaan tsaarin Venäjällä vallinnutta työläisten vaikeaa asemaa, annetaan selkeä kuva siitä, että kapitalismin oloissa kourallinen kapitalisteja rikastuu ja työtätekevät joukot köyhtyvät ja joutuvat kurjuuteen.

Teoksiin on ensi kertaa sisällytetty: jäsenitys esitelmää varten „Venäjän vallankumous, sen merkitys ja sen tehtävät”, jonka Lenin piti Zürichissä viimeistään maaliskuun 27 pnä 1917; joulukuun 4 pnä 1918 kirjoitettu kirje G. M. Serratille; „Ohjelman yleispoliittisen osan kolman-

nen kohdan ehdotelma (puolueen VIII edustajakokouksen ohjelmavaliokunnalle)", jossa esitetään proletaarisen sosialistisen demokratian olemus, sen perinpohjainen ero porvarillisesta demokratiasta; toukokuun 13 p:nä 1919 lähetetty sähke Bela Kunille tervehdyksin Unkarin työläisten ja talonpoikien Punaiselle Armeijalle ja kesäkuun 18 p:nä 1919 kirjoitettu kirje Bela Kunille varoituksin olla uskomatta Ententeä, sillä tämä vain yrittää voittaa aikaa valankumouksen tukahduttamiseksi.

Muutamat asiakirjat (31. XII. 1920 — 5. VIII. 1921) koskevat sähköurojen valmistamista.

Valtionpankin puheenjohtajalle helmikuun 28 p:nä 1922 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin viittaa Valtionpankin koneiston työssä ilmenneisiin epäkohtiin ja välttämättömyyteen valita henkilökuntaa huolellisemmin. N. Osinskille huhtikuun 12 p:nä 1922 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin mainitsee, että on tärkeää tutkia eri paikkakunnilla saatua parhainta kokemusta ja levittää sitä mahdollisimman laajalle.

Tässä osassa julkaistaan asiakirjat, jotka V. I. Lenin saneli joulukuussa 1922 ja tammikuussa 1923: „Kirje edustajakokoukselle”, joka tunnetaan „Testamentin” nimellä, kirjeet „Lainsäädännöllisten tehtävien antamisesta Valtion suunnittelukomissiolle” ja „Kansallisuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä”.

Nämä teokset liittyvät läheisesti V. I. Leninin viimeisiin kirjoituksiin, joilla on ohjelmallinen merkitys: „Päiväkirjan sivuja”, „Osustoiminnasta”, „Vallankumouksestamme (N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta)”, „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio (Ehdotelma puolueen XII edustajakokoukselle)”, „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa”, jotka hän saneli tammi- ja helmikuussa 1923 ja jotka julkaistiin silloin „Pravda” lehdessä (ks. Teokset, 33. osa).

„Kirjeessä edustajakokoukselle” Lenin tähdentää Kommunistisen puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen välttämättömyyttä ja ehdottaa konkreettisia toimenpiteitä, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen, Keskuskomitean arvovallan kohottamisen ja puoluekoneiston parantamisen. Lenin ehdottaa lisättäväksi puolueen Keskuskomitean jäsenmäärää 50—100 henkeen. Tässä kirjeessään V. I. Lenin luonnehtii eräitä puolueen

Keskuskomitean jäseniä, kiinnittää huomiota J. V. Stalinin puutteellisuuksiin ja kehottaa harkitsemaan kysymystä toisen toverin asettamisesta hänen tilalleen pääsihteerin toimeen.

Kirjeessä „Lainsäädännöllisten tehtävien antamisesta Valtion suunnittelukomissiolle” V. I. Lenin osoitti välttämättömäksi laajentaa Valtion suunnittelukomission toimivaltaa sekä esitti ne poliittiset ja asialliset ominaisuudet, jotka täytyy olla Valtion suunnittelukomission johtajilla.

Hyvin tärkeä merkitys on V. I. Leninin kirjeellä „Kansallisuuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä”, jonka hän kirjoitti niinä päivinä, jolloin valmisteltiin välittömästi SNTL:n Neuvostojen ensimmäistä edustajakokousta ja jolloin tuo kokous pidettiin. Tämä asiakirja luonnehtii selvästi V. I. Leniniä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton todelliseksi innoittajaksi ja perustajaksi, luonnehtii hänen huolenpitoaan oikean kansallisuuspolitiikan toteuttamisesta ja SNTL:n lujittamisesta. Kirjeessään V. I. Lenin vaatii noudattamaan proletaarisen internationalismin periaatteita ja lujittamaan Neuvostoliiton suurten ja pienten kansojen ystävyyttä.

Kirjeessä tuomitaan jyrkästi kansallisuuskysymyksessä ilmennyt suurvaltalainen poikkeama, joka oli silloisissa oloissa perusvaarana, kiinnitetään huomiota siihen vahinkoon, joka koituu neuvostotasavaltojen yhteenliittämisaatteen suurvaltalais-shovinistisesta vääristelystä, ruoskitaan liiallista keskittämistä ja virkavaltaisuutta tässä asiassa. Kirjeessä tähdennetään, että on turvattava kansakuntien täydellinen ja tosiasiallinen tasa-arvoisuus, hoidettava taitavasti kansallisuuspolitiikkaa, suhtauduttava huomaavaisesti eri kansakuntien erikoisuuksiin ja etuihin, lujitettava jokaisen tasavallan suvereenisuutta kansojen yhteenliittymisen ja veljellisen ystävyyden välttämättömänä edellytyksenä.

* * *

36. osaan sisältyvät V. I. Leninin teokset on sijoitettu aikajärjestyksessä ja ulkomailta lähetetyt asiakirjat on päivätty uuden ajanlaskun mukaan.

Tämän osan erikoisluonteesta johtuen, sen ollessa eräänä lisäosana V. I. Leninin Teosten neljänteen painokseen, kir-

---

jan tieteellinen aparaatti eroaa muiden osien tieteellisestä aparaatista: siinä ei ole tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta; huomautusten suuren määrän vuoksi tietoja on esitetty vain muutamien julkaisujen kohdalta eikä luonnehdita poliittisia puolueita, mikä on tehty perusosissa.

Kirjan lopussa on nimiluettelo, jossa selitetään tekstissä esiintyvät peite- ja salanimet.
